

ОБЛІК РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

(Представлено к.е.н., доцент Гайдучок Т. С.)

Стаття зосереджена на висвітленні поняття «готова продукція» та її класифікації. Визначено етапи руху готової продукції на промислових підприємствах та основні завдання її обліку, проведено аналіз економічної літератури щодо висвітлення проблем обліку руху готової продукції. Досліджено питання первинного, синтетичного та аналітичного обліку готової продукції промислових підприємств.

Ключові слова: готова продукція, промислові підприємства, облік, реалізація готової продукції.

Постановка проблеми. В сучасних умовах успішна діяльність кожного підприємства залежить від рівня економічної ефективності виробництва готової продукції. Організація обліку готової продукції, а також її реалізації є важливою проблемою в діяльності сучасних підприємств України, тому що завдяки виробництву готової продукції вони отримують та максимізують свій прибуток. Отже, удосконалення організації обліку виробництва готової продукції є основним способом досягнення соціальної та економічної ефективності в діяльності підприємства.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблемні питання організації обліку готової продукції та її реалізації розглянуто в працях науковців, таких як: Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, С.Ф. Голова, В.І. Єфименко, І.В. Жиглей, М.В. Кужельний, В.Г. Линник, В.М. Мурашка, В.М. Пархоменко, І.І. Пилипенко, В.Я. Савченко, В.В. Сопко та ін. Проте ряд важливих проблем обліку готової продукції та її реалізації потребують подальших досліджень.

Метою статті є визначення теоретичних аспектів організації бухгалтерського обліку руху готової продукції на промислових підприємствах.

Викладення основного матеріалу. Мета діяльності будь-якого підприємства – забезпечити виробництво продукції, необхідної для задоволення потреб населення і держави.

Готова продукція – це продукція, що повністю закінчене обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування (якщо вимагають відповідні її особливості), відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад.

За технологічною складністю продукцію поділяють на просту і складну. При цьому вона може бути основною, побічною або супутньою. За своїми технічними та іншими характеристиками побічна та супутня продукція майже не відрізняється від основної, тому їх кількісні параметри визначають аналогічно основній продукції.

Супутня продукція – це продукція, отримана в одному технічному циклі (процесі) одночасно з основною. За якістю вона відповідає стандартам та призначена для подальшої обробки або відпуску споживачам. Супутня продукція як вихідний

елемент виробничого процесу має якісні параметри, які повинні одержати вартісну характеристику.

Побічна продукція – це продукція, що утворюється в комплексних виробництвах паралельно з основною і, на відміну від супутньої (допоміжної), не потребує додаткових витрат.

В поточному обліку продукція (роботи, послуги) групується за укріпленими позиціями: вироби основного виробництва; товари широкого вжитку, вироблені з відходів; виконані роботи та надані послуги [5].

Готова продукція на промисловому підприємстві проходить такі операції:

- випуск продукції з виробництва і здача її на склади;
- зберігання продукції на складах підприємства;
- відпуск продукції на місці одногогороднім і відправка іногороднім покупцям;
- відпуск продукції для внутрішніх потреб основних цехів, для збуту

продукції (наприклад, тара власного виробництва);

- реалізація продукції (одержання грошей від покупців за відпущену продукцію) [2].

Побудова обліку готової продукції можлива за різними варіантами. Продукція, яка має кількість, якісні та вартісні характеристики може бути здана на склад, а звітти відбуватиметься її відвантаження та реалізація. Водночас, можливий і інший підхід, коли готова продукція не передається на склад, а нагромаджується безпосередньо у виробника, звідки її відвантажують або передають покупцям та реалізують. Продукція, яка не має кількісних характеристик, - робота, послуга (посередництво) або великогабаритні вироби – будинок, пароплав – безпосередньо передається з виробництва покупцеві (замовникові) [3].

Головне значення на сучасному підприємстві приділяється реалізації готової продукції. Саме готова продукція та її реалізація є найважливішими економічними показниками в діяльності підприємства. В обсяг реалізації включається відвантажена та випущена продукція незалежно від того, зарахований платіж на розрахунковий рахунок установи чи ні. Отже, процес реалізації завершує кругообіг господарських засобів установи, організації, що дає змогу виконувати зобов'язання перед державним бюджетом та банком. Реалізація готової продукції – це мета діяльності підприємства, кінцевий етап кругообігу його засобів, по завершенні якого визначаються результати господарювання та ефективність виробництва [1].

Одним із основних завдань цінового обігу готової продукції є проведення різної продукції промисловості до єдиного вираження: ціновий показник дає можливість зробити підсумок різної продукції як одиничних виробничих одиниць, так і промисловості в цілому. В отриманні одного підсумку по різних видах продукції і полягає основне завдання оцінки продукції..

Готова продукція в аналітичному бухгалтерському обліку та місця зберігання може відображатися за фактичною або нормативною (плановою) виробничою собівартістю, а також за відпускними (договірними) та іншим видам цін.

Вибір конкретного варіанту облікової ціни належить організації і повинен бути закріплений в обліковій політиці організації.

Бухгалтерський облік повинен забезпечити дані не лише про обсяг продукції та доходів від їх реалізації, але й асортимент продукції, масштаби продажу, ціни,

собівартість, витрати на збут, канали збуту тощо. Бухгалтер повинен створити інформаційну систему для забезпечення істотних даних для управління збутом.

У промислових підприємствах випуск продукції з виробництва та передача її на склад оформлюється накладними-вимогами, відомостями, приймально-здавальними документами, актами приймання, в яких вказується: дата, шифр цеху і складу, найменування продукції, номенклатурний номер, одиниці виміру, кількість, ціна за одиницю.

Для обліку випуску готових виробів з виробництва бухгалтерія складає відомість випуску готової продукції, зданої на склади підприємства, в натуральному і вартісному вираженні. Дані цієї відомості використовують для контролю за виконанням завдання по обсягу виробництва і для бухгалтерських записів на рахунках синтетичного обліку.

На складі в облікових регістрах (картках, відомостях, сальдових відомостях, оборотних відомостях або книзі складського обліку) готова продукція обліковується в кількісному вираженні. У картках або книгах складського обліку здійснюються записи про надходження і відпуск готової продукції та щоденно виводяться її залишки.

Відвантаження із складу підприємства – продавця реалізованої продукції або товарів здійснюється на підставі документа "Товарно-транспортна накладна"; передачу продукції і товарів із складу до торговельного приміщення (для роздрібної торгівлі) здійснюється шляхом використання документа "Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів".

За результатами змін, які відбулися із готовою продукцією і товарами на складі на протязі місяця, до бухгалтерії підприємства подається "Звіт про рух матеріальних цінностей", за даними якого бухгалтером вносяться відповідні зміни до "Оборотної відомості по товарно-матеріальних рахунках".

Для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства планом рахунків передбачено рахунок 26 "Готова продукція". За дебетом рахунка 26 відображається надходження готової продукції з власного виробництва, а за кредитом – її реалізація, використання для внутрішніх потреб та інших цілей. Залишок є тільки дебетовим і показує фактичну виробничу собівартість готової продукції на кінець звітного періоду [4].

Висновки. Таким чином, до готової продукції належить та продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, укомплектування згідно з умовами договорів, відповідає стандартам, пройшла технічний контроль підприємства і здана на склад або замовнику. Продукція є результатом виробництва. Всі елементи виробничого процесу – сировина, матеріали, які перебувають на різних його стадіях – утворюють незавершене виробництво. Заключним етапом кругообігу готової продукції підприємства є реалізація (продаж) виробленої продукції, яка здійснюється відповідно до договорів про поставку. Від їх виконання залежать кінцеві результати діяльності колективу – прибуток і його розподіл.

Список використаної літератури:

1. Задосенко Ж.В. Проблеми обліку та аналізу готової продукції та її реалізації / Ж. В. Задосенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 4. – С. 981-984.

2. Маркова Т. Д. Особливості обліку виробництва і реалізації готової продукції на підприємствах харчової промисловості / Т. Д. Маркова // Економіка харчової промисловості. – 2014. – № 2(22). – С. 74-78.

3. Нестеренко Ж.К. Особливості готової продукції та вдосконалення обліку її реалізації / Ж. К. Нестеренко // Сталий розвиток економіки. – 2015. – Вип. 7. – С. 180-184.

4. Реслер М. В. Випуск готової продукції: організація та методика / М. В. Реслер. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Znpchdtu/2008_21_1/articles/Finansi/6_Resler.pdf.

5. Цебрій М.М. Проблеми обліку готової продукції і її реалізації / М.М. Цебрій. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/19_AND_2013/Economics/7_141615.doc.htm

References.

1. Zadoyenko, Z. V. Problemy obliku ta analizu hotovoi produktsii ta ii realizatsii [Problems of accounting and analysis of finished products and its implementation]. Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky [Global and national economic problems], 2015, no. 4, pp. 981-984.

2. Markova, T. D. Osoblyvosti obliku vyrobnytstva i realizatsii hotovoi produktsii na pidpriemstvakh kharchovoi promyslovosti [Features of accounting of production and sales of finished products in the food industry]. Ekonomika kharchovoi promyslovosti [Economics of Food Industry], 2014, no. 2 (22), pp. 74-78.

3. Nesterenko, J. K. Osoblyvosti hotovoi produktsii ta vdoskonalennia obliku ii realizatsii [Features of the finished products and the improvement of accounting for its implementation]. Stalyj rozvytok ekonomiky [Sustainable economic development], 2015, no. 7, pp. 180-184.

4. Resler, M. V. Vypusk hotovoi produktsii: orhanizatsiia ta metodyka [Production of finished products, organization and methods]. Available at: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Znpchdtu/2008_21_1/articles/Finansi/6_Resler.pdf. (Accessed 15 October 2016).

5. Tsebrii, M. M. Problemy obliku hotovoi produktsii i ii realizatsii [Issues related finished products and its implementation]. Available at: http://www.rusnauka.com/19_AND_2013/Economics/7_141615.doc.htm. (Accessed 12 October 2016).

ГАСИЛОВА Богдана Олександрівна – магістр Житомирського національного агроєкологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси:

- обліково-аналітичне забезпечення управління рухом готової продукції промислових підприємств